

Cserba Júlia

EDOUARD GYŰJTEMÉNYE

Tiszteletre méltóak azok az emberek, akik - figyelmen kívül hagyva koruk divatját és a piaci szempontokat - saját ízlésükre, ösztöneikre támaszkodva vásárolnak műalkotásokat. És ha a gyűjtő rendelkezik bizonyos művészi, esztétikai érzékkel, akkor remek gyűjtemény születhet. Ilyen a *La Collection d'Edouard* is, amelyet a párizsi Maison du Geste et de l'Image-ban állítottak ki. A több mint kétszáz, kizárólag kortárs műalkotást bemutató magángyűjteményben - a figuratívól és a különféle irányzatú absztrakttól az op art-on át a „minimal art”-ig - az utóbbi évek szinte valamennyi művészeti törekvése képviselve van, és így átfogó keresztmetszetet ad korunk képzőművészetéből.

A gyűjtemény külön érdekessége, hogy tulajdonosa - igaz, nem vásárlója -, Edouard csak tizennégy éves. Családjában már hagyományai vannak a kortárs művészet támogatásának és gyűjtésének, hiszen már dédnagyapja is kortársakat vásárolt, és így került a család tulajdonába többek között Gauguin és Emile Bernard néhány alkotása.

Hogy hogyan jött létre Edouard gyűjteménye, arról édesanyja, Sylvie Reymond-Lépine, aki tíz éven keresztül a Musée d'Art Moderne munkatársa volt, a következőket mondta: „Az ember gyakran visz haza valami meglepetést a gyerekeinek, én játék vagy plüss mackó helyett mindig egy képpel, egy műtárggyal lepem meg a fiamat.”

A gyűjtemény első darabja **Monique Hebré** vegyes-technikával készült képe volt. A művésznek egy kiállításán feltűnt a hároméves futkározó, nézelődő Edouard, és a róla készült fotókból - valamennyi a kisfiú tekintetét örökíti meg - montázst készített, amit festéssel egészített ki. Az alkotás annyira megtetszett Edouard édesanyjának, hogy azonnal megvette.

Ettől kezdve rendszeresen vásárolt képet, szobrot, fotót és más műalkotást, amiről úgy gondolta, hogy fia érdeklődésének megfelel és örömet szerez neki. Előfordult azonban, hogy a gyerek váratlan módon reagált az ajándéokra. Amikor például **Samantha Mac Ewen** nagyméretű, 250 x 200 cm-es freskószerű képét, a halványzöld háttérből előrajzoló hatalmas testű fehér *Tehenet* meglátta az akkor 4-5 éves Edouard, kétségbe esett: „Többé nem tudunk nyaralni menni, mert akkor nem lesz, aki enni adjon a tehenemnek!” Hasonlóképpen fogadta **Alice Grosz** „Tyúk és kakas” című olaj-vászon képét. A jól megkomponált festmény keretére ragasztott színes cukorkákat ugyanis, bár igen jól harmonizáltak a képpel, nem az alkotó helyezte el, hanem a kisfiú, aki ily módon akarta újonnan szerzett „barátai” élelmézését biztosítani.

Érthető, hogy az állat gyakran megjelenő téma a gyűjteményben. A magyar származású **Pierre Székely** *Krokodíjja*-i, **Cavaletti és Lou Lam Béká**-i, **Mercégies Naveiro Majmai**, **Sylvano Ballestra** szemfestékekkel rajzolt *Kutyá*-ja mellett érdemes kiemelni **Marielle Lévèque** pasztelljét, a Jegesmedvé-t. A test szinte az egész teret betölti, a nyak hosszan visszanyúlik, és így a fej kerül a kompozíció középpontjába. Meglepő módon nem a jegesmedve, hanem az alap fehér, míg az állat kék, fekete, viola színű, mintha a holdfényes sarki éjszakából bukkanna elő.

A Magyarországon élő **Dorosz Károly** fantasztikus, mesészerű világot idéző grafikája a gyűjteménybe kerülve az

„*A la Trace de Méliés*” (*Méliés nyomában*) címet kapta, kifejezve azt a rokonságot, ami Méliés-nek a film hőskorában készített varázslatos alkotásaihoz fűzi.

Ferid Khalifat műve, a „*Mini Mad Max*” egyszerre ijesztő és mulatságos. A feketére festett háromkerekű biciklin műmiaszerűen összekötözött, foszló tollakkal borított figura ül. Feje félbevágott földgömb, orra egy csengőszerkezet kiugró harangja. Ijesztő megjelenésével ellentétes kidüllesztett mellete, neveltséges tartása. Olyan mint egy vásott kölyök: rémisztő és kedves.

Thierry Agnon furcsa kisplasztikáit most vitrinben láthatjuk, de Edouard kiskorában sokat játszott az előmalac, hátul bárány figurával, a sárkánytestű, emberfejű szörnnyel és társaikkal. Ugyancsak játékként fogadta **Pierre Andrés** „*Egyszerű gép*”-ek sorozatának egy darabját is, bizonyítva a művész játékot és művészetet ötvöző törekvéseinek létjogosultságát. A fából készült építmény tetején lévő nyílásba helyezett golyó, a fizikai törvényeknek megfelelően, különféle módon elhelyezett terelők segítségével halad lefelé, és amint azt Pierre Andrés mondja, „*a látvány, a hang és a játékra fogékony néző együtt alkotják a művet.*”

Frans Schuursma festményein dombhullámokon hanykolódnak ide-oda dülöngélő házak, fák, emberek. (A festő műterme egy Szajrán ringatózó lakóhajón (péniche-en) van, ami némi magyarázatot ad arra, miért van képein minden mozgásban.)

Ahogy növekedett Edouard, ahogyan változott érdeklődési köre, úgy került egyre több nonfiguratív kép, graffiti, fotó a gyűjteménybe. Az utóbbi évek szerzeménye például az amerikai „utcai művészet” - Basquiat mellett legismertebb képviselőjének, a közelmúltban elhunyt **Keith Haring**nak egy hagyományos képkeretbe foglalt, nyersvászson szatyorra festett mulatságos figurája.

Martine Mougín alkotásai a fotóművészet és a festészet ötvözetéből születtek. A fekete-fehér fotók nagy részét a művész két-három áttetsző színnel fedte, és így a fekete - fehérre maradt rész különös hangsúlyt kap.

Feltűnően sok a fotók között a női portré, amire Sylvie Reymond-Lépine azt a magyarázatot adja, hogy szeretné, ha általuk fia felfedezné a női szépséget. Az amerikai **Lee Frielander** fotóaktját 10 évesen kapta Edouard, és bár ő Andersen kedves mesefiguráját, a Kis hableányt látta benne, a modell nem más, mint a nagyon fiatal Madonna. A cseh **Jan Saudek**-nek egy háttal fekvő aktja szerepel a gyűjteményben, míg a magyar **Zaránd Gyulának** egy portréja.

A kiállítás most ugyan csak néhány hétig látható, de a tervek szerint a Loire völgyében fekvő Montbrisonban létesítendő múzeumban kap majd állandó helyet.

(Párizs, La Maison du Geste et l'Image)

Cserba Júlia
22, rue du Centre
92200 Neuilly sur Seine